

**Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének
27/2024. (XII. 16.) önkormányzati rendelete
a helyi jelentőségű természetvédelmi területekről és természeti emlékekről**

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés b) pontjában, 36. § (1) bekezdésében, 55. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 11. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 55. § (2) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében eljáró Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

1. §

(1) Az e rendelettel elrendelt védetté nyilvánítás indoka, hogy a meglévő természetvédelmi, tájképi jelentőségű, ritka, illetve veszélyeztetett egyedek, életközösségek és területek, természet közeli kultúrtörténeti emlékek, növénytelepítések fennmaradását hosszú távon biztosítsa.

(2) A védetté nyilvánítás célja, hogy

- a) biztosítsa a helyi jelentőségű természetvédelmi területek és emlékek fennmaradását a jelenlegi, vagy annál jobb ökológiai állapotban,
- b) megóvja a helyi jelentőségű természetvédelmi területek és természeti emlékek értékes életközösségeit,
- c) a lakosságnak a helyi jelentőségű természetvédelmi területek pihenési, szórakozási, kirándulási lehetőséget nyújtson,
- d) a természetvédelmi tárgyú oktatásához helyben nyújtson bemutató és megfigyelő helyeket (helyszíneket),
- e) a természetvédelmi szempontból értékes élőhelyek, a védett növény és állatfajok fennmaradását biztosítsa, és
- f) a helyi jelentőségű természetvédelmi területekkel határos területek településfejlesztési célkitűzéseit a természetvédelem elsődlegessége alapján határozzák meg.

2. §

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése (a továbbiakban: közgyűlés) az 1. mellékletben meghatározott területeket helyi jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánítja.

3. §

A közgyűlés a 2. mellékletben meghatározott faegyedek élőhelyeit természeti emlékké nyilvánítja.

4. §

A helyi jelentőségű természetvédelmi területek és természeti emlékek kezelési tervét a 3. melléklet határozza meg.

5. §

(1) A védetté nyilvánított helyi jelentőségű természetvédelmi területek, valamint természeti emlékek kezelése, fenntartása - azok megjelölése mellett - különösen az állagmegóvásra és fennálló jellegének (egyediségének) megőrzésére kell kiterjednie.

(2) A helyi jelentőségű védett természetvédelmi terület fenntartását, kezelését, fejlesztését a vele közvetlenül határos területekre figyelemmel kell végezni.

(3) A helyi jelentőségű védett természetvédelmi területen tilos olyan létesítményt elhelyezni és üzemeltetni, amely a táj jellegét, védett növény- és állatvilágának élettevékenységét, valamint a természetvédelmi terület rendeltetésének betöltését zavarja vagy veszélyezteti.

(4) A helyi jelentőségű védett természetvédelmi területen a gazdálkodási és egyéb tevékenységet a természetvédelemre vonatkozó szabályozás figyelembe vételével kell végezni.

6. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

7. §

Hatályát veszti a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 69/2004. (XII. 17.) önkormányzati rendelet.

Pintér Tamás s.k.
polgármester

Dr. Molnár Attila s.k.
jegyző

1. melléklet a 27/2024. (XII.16.) önkormányzati rendelethez

Dunaújváros Megyei Jogú Város Helyi Jelentőségű Természetvédelmi Területei

A	B	C	D	E	F	G	H
Sor-szám	Megnevezése Jelzése	Fekvése	Címe	Ingtalan-nyilvántartási helyrajzi számok (hrs.) / Egységes Országos Vetületi Rendszer (EOV) koordináták	Védendő terület nagy- sága (ha)	Művelési ág	Védelem indokoltsága
1.	Baracsi úti Arborétum TT	belterület	Dunaújváros, Baracsi út 47.	663/19 hrsz. EOV: X:641393; Y:180382	1,5733	Parkerdő / kivett	A Baracsi úti Arborétum a lőszplatóba bevágódó Alsófoki-patak által képzett völgyelet déli részén foglal helyet. Ez adja azt az értéket, ami a védelem alá helyezést és a védelem fenntartását indokolta. A védett értékek különleges jelentőségét elsősorban az urbánus, erősen zavart környezetben megmaradt, jól fejlődő, ma is megfelelő egészségi állapotban lévő fák jelentik. Különlegesnek tekinthető a száraz éghajlatú Mezőföldön – a helyi kedvező mikroklimának köszönhetően – kialakított növénygyűjtemény.
2.	Gyurgyalag Fészkelőtelep TT	belterület	Dunaújváros felső Duna- part Barátság városrész alatti terület	372/18 hrsz. EOV: X:641393; Y:180382	8,3397	Erdő (víz- gazdál- kodási célokat szolgáló terület)	Az itt fészkelő madárfajok közül kiemelkedik jelentőségével a fokozottan védett gyurgyalag (Merops apiaster) 20-25 párból álló fészkelő kolóniája. A rendkívül színpompás madarak a partvédőmű részsűjének függőleges falában alakítják ki közel 1 méter hosszú járatok végén a fészkelő üregeket. A jellegzetes hangot adó madarak a fészkelési időben könnyen megfigyelhetők a fészektelep megközelítése nélkül is amint a terület felett rovaráplálékra vadásznak. A területen fészkelő gyurgyalag faj (Merops apiaster) az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi jelentőségű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 1/B.) számú mellékletében szerepel az Európai Közösség területén rendszeresen előforduló egyéb vonuló madárfajok között.

2. melléklet a 27/2024. (XII.16.) önkormányzati rendelethez

Dunaújváros Megyei Jogú Város Helyi Jelentőségű Természeti Emlékei

1. Közönséges platán (*Platanus acerifolia*) – Széchenyi István utca (Dunaújváros 123/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, törzs körmérete 261 cm. Egészséges, szép térállású egyed. Jelzése: TE1.
2. Ezüst hárs (*Tilia tomentosa*) – Széchenyi István utca (Dunaújváros 123/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, törzs körmérete 223 cm. Egészséges dekoratív egyed. Jelzése: TE2.
3. Fehér nyár (*Populus alba*) – Széchenyi István utca (Dunaújváros 123/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, 2 példány, törzs körméretük 257 és 347 cm. Hatalmas termetű, az adott zöldfelületet meghatározó egyedek. Jelzésük: TE3.
4. Nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) – Széchenyi István utca (Dunaújváros 123/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, 2 példány, törzs körméretük 252 és 240 cm. Dunaújvárosban ritka, egészséges, terebélyes koronájú egyedek. Jelzésük: TE4.
5. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Kőműves utca udvar (Dunaújváros 132/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, 1 példány, törzs körmérete 223 cm. Városban szoliter faként ritkán ültetett faj, szép habitusú, jó egészségi állapotú egyed. Jelzése: TE5.
6. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Petőfi Sándor liget (Dunaújváros 157 hrsz): Ültetve 1955-ben, 3 példány, törzs körméretük 179, 244, 281 cm. A tér karakterét meghatározó csoportot alkotnak. Jelzésük: TE6.
7. Magas kőris (*Fraxinus excelsior*) – Vasvári Pál Általános Iskola udvara (Dunaújváros 162 hrsz): 1 példány, középkorú, jó egészségi állapotú egyed, törzs körmérete 344 cm. Jelzése: TE7.
8. Schwedler vérjuhar (*Acer platanoides* 'Schwedleri') – Május 1. u. (Dunaújváros 163/1 hrsz): Ültetve 1960-ban, 6 példány, törzs körméretük 149-227 cm. Alakjuk, ritkaságuk és az utcaképet meghatározó jellegük miatt értékes, egészséges egyedek. Jelzésük: TE8.
9. Mezei juhar (*Acer campestre*) – Május 1. utca (Dunaújváros 163/1 hrsz): Ültetve 1960-ban, 1 példány, törzs körméretük 173 cm. Szép alakú szoliter faegyed. Jelzése: TE9.
10. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Bartók Béla tér (Dunaújváros 165 hrsz): Ültetve 1945-ben, 2 példány, törzs körméretük 261 és 278 cm. Kiemelt helyen lévő, erőteljes növekedésű, egészséges példányok. Jelzésük: TE10.
11. Páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz): Ültetve 1965-ben, 1 példány, törzs körméret 114 cm. A városban ritka exota fa egészséges egyede. Jelzése: TE11.
12. Platánfasor (*Platanus acerifolia*) – Vasmű út (Dunaújváros 179/8 hrsz): Ültetve 1960-ban, 39 példány, törzs körméretük 85-252 cm. Egységes fejlettségi állapotú, viszonylag egészséges, az út képét meghatározó fasor. Jelzésük: TE12.

13. Kaukázusi szárnyasdió (*Pterocarya fraxinifolia*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz): Ültetve 1965-ben, 1 példány, törzs körmérete 166 cm. Ritkán ültetett, igen szép alakú példány, kiszáradásától tartani lehet. Jelzése: TE13.
14. Krími hárs (*Tilia euchlora*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz): Ültetve 1970-ben, 1 példány, törzs körmérete 112 cm. Szép alakú, egészséges, viszonylag ritkán ültetett fa faj. Jelzése: TE14.
15. Magnólialevelű magyal (*Ilex aquifolium* 'Magnolifolia') – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz): Ültetve 1975-ben, 1 példány, egészséges, magassága 5 m. Dendrológiai érdekesség, a városban néhány kisebb példánya ismert. Jelzése: TE15.
16. Mezei szil (*Ulmus minor*) – Gagarin tér 1/A. udvara (Dunaújváros 200/4 hrsz): Ültetve 1955-ben, 2 példány, törzs körméretük 178 és 204 cm. A szilfavészt átélte, viszonylag egészséges sarjakkal terjeszkedő egyedek. Jelzésük: TE16.
17. Vadkörte (*Pyrus pyraeaster*) – Gagarin tér, Aranyalma Óvoda mellett (Dunaújváros 202/1 hrsz): 40 év körüli, 1 példány, a természetes erdősztyepp vegetációra utaló előregedő, de még viszonylag egészséges állapotban lévő egyed. Jelzése: TE17.
18. Szelestei ezüsthárs (*Tilia tomentosa* 'Szeleste') – Eszperantó út (Dunaújváros 313 hrsz) Ültetve 1960-ban, 1 példány, törzs körmérete 220 cm. Szabályos, tömött koronájú, egészséges példány. Jelzése: TE18.
19. Kislevelű hárs (*Tilia cordata*) – Eszperantó út (Dunaújváros 313 hrsz) Ültetve 1980-ban, 1 példány, törzs körmérete 160 cm. Feltűnően karcsú, kúpformájú fa, különleges alakjával messziről kitűnik. Jelzése: TE19.
20. Fehér eperfa (*Morus alba*) – Kistemető u. (Dunaújváros 1491 hrsz): Ültetve 1955-ben, 1 példány, törzs körmérete 261 cm. Szabadon álló, dekoratív megjelenésű, egészséges egyed. Jelzése: TE20.
21. Mocsárciprus (*Taxodium distichum*) – Duna-parti kemping mögötti terület (Dunaújváros 3350/1 hrsz): Ültetve 1985-ben, 5 egészséges példány, törzs körméretük 78-102 cm. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 3. §-ában foglaltak szerint a faegyedek élőhelyéül szolgáló terület a HUD 120034 nyilvántartási számon a Duna és ártere elnevezésű kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területnek jelölt területen helyezkednek el. Jelzésük: TE21.
22. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Hajóállomás (Dunaújváros 3355 hrsz): 3 db körülbelül 100 éves egyed, törzs körméretük 314, 360 és 388 cm. Közülük 2 db egészséges (a 314, és 388 cm törzs körméretű, 1 db sérült, részben korhadott törzsű (a 360 cm törzs körméretű). A területre valamikor jellemző keményfás ártéri ligeterdő társulásból megmaradt, még jó egészségi állapotú egyedek. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 3. §-ában foglaltak szerint a faegyedek élőhelyéül szolgáló terület a HUD 120034 nyilvántartási számon a Duna és ártere elnevezésű kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területnek jelölt területen helyezkednek el. Jelzésük: TE22.

3. melléklet a 27/2024. (XII.16.) önkormányzati rendelethez

**Dunaújváros Helyi Jelentőségű Természetvédelmi Területeinek és Helyi
Jelentőségű Természeti Emlékeinek
(Gyurgyalag Fészkelőtelep TT,
Baracsi úti Arborétum TT,
Dunaújváros Természeti Emlékei /Faegyedek/ TE)
Természetvédelmi kezelési terve**

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1. 1. Összefoglaló adatok

1.1.1. A terület neve:	Dunaújváros Helyi Jelentőségű Természetvédelmi Területei és Helyi Jelentőségű Természeti Emlékei: a) Baracsi úti Arborétum TT, hrsz.: 6663/19. b) Gyurgyalag Fészkelőtelep TT, hrsz.: 372/18. c) Dunaújváros Helyi Jelentőségű Természeti Emlékei (faegyedek) TE
1.1.2. Nemzetközi kijelölések sorszáma:	-
1.1.3. A terület kiterjedése:	9,913 ha, (ebből a Baracsi úti Arborétum TT 1,5733 ha, a Gyurgyalag Fészkelőtelep TT 8,3397 ha), valamint az egyedi természeti emlékként védett faegyedek élőhelyei
1.1.4. Ebből fokozottan védelemre javasolt:	0 ha
1.1.5. Vármegye:	Fejér
1.1.6. Település:	Dunaújváros
1.1.7. A terület középpontjának koordinátái:	EOV X:641393, Y:180382
1.1.8. Tengerszint feletti átlagos magasság:	140 m
1.1.9. 1:10 000 EOTR azonosító:	45-141; 45-142; 45-143; 45-144
1.1.10. Illetékes természetvédelmi hatóság:	Dunaújváros Megyei Jogú Város Jegyzője
1.1.11. Természetvédelmi kezelő:	Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata

1. 2. A terület rendeltetése

A védetté nyilvánítás célja, hogy megőrzésre kerüljenek a település területén található, egyedi értéket képviselő idős, továbbá jelentős esztétikai értéket képviselő fák élőhelyei, valamint a Duna mellett húzódó löszpart falában kialakult, fokozottan védett madár, a gyurgyalag (*Merops apiaster*) fészkelőtelepe és a Baracsi úti Arborétum területe.

Nyújtson lehetőséget a tudományos célú ismeretterjesztésnek, kutatásnak. Szolgáljon bemutatóhelyként a szervezett és az önálló természetismeret szerzésnek, a tudatos környezeti nevelésnek.

1. 3. A terület jogi helyzete

A terület helyi jelentőségű természetvédelmi oltalom alá helyezését kezdeményezte még 2004. évben Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése. A védetté nyilvánítás a 69/2004. (XII. 17.) önkormányzati rendelettel megvalósult. Jelen kezelési terv a védetté nyilvánításhoz kapcsolódóan elkészült korábbi kezelési terv felülvizsgált változata.

1. 4. A terület elhelyezkedése, határai

A természetvédelmi oltalom alatt álló terület a Mezőföld keleti – Dunával határolt - peremén helyezkedik el.

Közigazgatásilag a Fejér vármegyében elhelyezkedő Dunaújváros város belterületéhez tartozik. A terület magába foglalja a Baracsi úti Arborétum és a Duna-parti löszpart védőművének egy szakaszát, valamint egyedi értékeként a természetvédelmi oltalomra kijelölt faegyedek élőhelyét.

1. 5. Tulajdonosi-, birtokviszonyok, használati jogok

A védett természeti területen, illetve az egyedi fák élőhelyén a Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatát illeti meg a meghatározó tulajdoni hányad. Egy ingatlan esetében tulajdonos a Magyar Állam (kezelő: Fejér Vármegyei Kormányhivatal Járási Hivatal Foglalkoztatási Főosztály). A védett természeti területen belül, a mai arányokat jelentősen megváltoztató tulajdonos változás hosszabb távon sem várható.

A területtel védelem alá kerülő ingatlanok tulajdon viszonyait az 1. táblázat tartalmazza.

1. számú táblázat: A Dunaújváros Természetvédelmi Területeinek birtokviszonyai

A	B	C	D	E
Tulajdonos/Kezelő	Terület (ha)	%	AK	%
1. Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata	9,913	100,00	49,50	100,00
2. Összesen:		100,00		100,00

A védett természeti terület elvi kiterjedése és a ténylegesen oltalom alatt álló objektumok kiterjedése között eltérés mutatkozik. Ennek oka, hogy az egyedi természeti emlékként védelem

alá kerülő faegyedek esetében az érintett ingatlan teljes területét lehetne szerepeltetni, ami szakmai szempontból indokolatlan lenne. A természetvédelmi kezelési terv 6. 3. mellékletben ugyanakkor felsorolásra kerülnek ezek az ingatlanok is.

A területtel védelem alá kerülő ingatlanokon belül a meghatározó művelési ágat az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján az erdő (89 %) jelenti.

A kivett területek kiterjedése (11 %) kisebb nagyságot ér el. Ide tartozik az arborétum területén található telephely, az azt átszelő patak területe, valamint két beépítetlen területként nyilvántartott, de ténylegesen másodlagos természetyszerű erdőállománnyal borított ingatlan.

A következő táblázat az egyes művelési ágak nagyságát mutatja be az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint.

A művelési ágak megoszlása Dunaújváros Természetvédelmi Területein belül

2. számú táblázat

A	B	C
Művelési ág	Terület (ha)	%
1. erdő	8,8398	89,17
2. kivett	1,0732	10,83
3. ebből: telephely	0,0818	0,82
4. beépítetlen terület	0,6119	6,17
5. patak	0,3795	3,84
6. Összesen:	9,9130	100,00

Az egyedi védelem alá kerülő fák kivett (közpark, közterület, stb.), művelési ágú ingatlanokon találhatók.

A természetvédelmi terület a Dunaújvárosi Földtulajdonosi közösség vadászterületéhez tartozik. A Dunaújvárosi Kohász VT vadászterületének természetvédelmi oltalommal érintett részén – a belterületből adódóan – a vadászati jog gyakorlása korlátozott.

A védett területen a területhasználatok a tulajdonviszonyokhoz kötődnek. A Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő területen az üzemeltetési feladatokat a Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából a Dunaújvárosi Gazdasági Ellátó Szervezet erdészeti és parkfenntartó ágazata végzi.

A védett területen üzemelő bánya, bányatelek nincs.

Szolgalmi jogok közül a területen áthaladó vezetékekhez, az elhelyezett földmérési jelekhez kapcsolódó korlátozások jellemzőek.

1. 6. A területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

A településrendezési terv kiemelten kezeli a területet. A védett terület a dunaújvárosi kistérséghez tartozik, mely fejlesztési tervében fontos szerepe van a természetvédelmi területek és természeti emlékek megőrzésének, bemutatásának.

A területet érintő erdő- és vadgazdálkodási tervek tartalmazzák a természetvédelmi követelményeket.

1. 7. A természetvédelmi kezelés szervezete és infrastruktúrája

A természetvédelmi kezelést Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata végzi. A védett terület kezelési feladatait – más területekkel együtt – a Dunaújvárosi Gazdasági Ellátó Szervezet erdészeti és parkfenntartó ágazata látja el.

A kezeléshez szakmai segítséget elsősorban az önkormányzat környezetvédelmi és természetvédelmi feladatokért felelős szervezeti egysége ad. Speciális feladatok esetében külső, szakirányú szakemberek bevonására is sor kerül.

A tervben rögzített feladatok megvalósítása nagyrészt a Dunaújvárosi Gazdasági Ellátó Szervezet erdészeti és parkfenntartó ágazatának feladata. A kezelési feladatok ellátására rendelkezésére áll a szükséges infrastruktúra.

2. A terület leírása

2. 1. FIZIKAI JELLEMZŐK

2. 1. 1. Éghajlat

A terület éghajlata az Alföldhöz hasonló. Általában elmondható, hogy a Mezőföld 120-140 m tengerszint feletti magasságú területén az évi középhőmérséklet 10,5 °C, ezzel a Dunántúl legkontinentálisabb területe. A napsütéses órák száma csak kissé marad el a Duna-Tisza közére jellemző évi 2000 órától. Az évi átlagos csapadék mennyiség 500-550 mm között mozog, megoszlása megfelel az országos átlagnak. A havas napok átlagos évi száma 5-15 körül ingadozik.

2. 1. 2. Hidrológia

Dunaújváros városnak kis kiterjedésű vízgyűjtő területe van. Fő vízfolyása a település keleti oldalán húzódó Duna folyam. Ide rövid úton futnak le a belterület vizeit elvezető kisebb-nagyobb árkok, vízfolyások.

A védetté nyilvánítással kapcsolatban meg kell említeni a Baracsi úti Arborétum területén keresztül folyó Alsó-Foki-patak déli ágát, mely a Technikum városrész csapadékvizeit vezeti el.

A gyurgyalag telep északi határában fakad a Dunára néző löszfalban a Lajos-forrás, melynek vize néhány száz méter után jut a Dunába.

Sem az Alsó-foki-patak, sem a Lajos-forrás esetében a vízhozamokról nem állnak rendelkezésre mért adatok.

2. 1. 3. Geomorfológia

Dunaújváros belterülete a Dunát kísérő – attól mintegy 40-45 méterre kiemelkedő – löszfal vonulaton helyezkedik el. A természetvédelmi oltalom alá kerülő területek és természeti emlékek változatos geomorfológiai környezetben helyezkednek el.

A hajóállomás és a kemping területén található egyedi fák a Duna hordalékából lerakódott, közel sík területen találhatók.

A gyurgyalag telep a löszfal oldalában húzódik, alsó szinte a Dunához közel helyezkedik el, míg a felső szint már a löszplató szélét képezi.

A Belváros területén elhelyezkedő egyedi természeti emlékek a plató egyenletes – részben mesterségesen rendezett – felső térszínén találhatók.

A Baracsi úti Arborétum a löszplatóba bevágódó Alsó-foki-patak által képzett völgyelet déli részében foglal helyet, míg egy természeti emlék a patak völgyével elválasztott, északra tovább húzódó löszhát felső szintjében található.

2. 1. 4. Geológia, hidrogeológia

A terület geológiailag a mezőföldi löszhátságához tartozik, amely itt 40-45 méterrel magasodik a Duna szintje fölé. A pannon időkben nagy vastagságú tengeri üledék (homokos, agyagos, márgás) rakódott le, majd a tenger visszahúzódásával került szárazra. Az alsó pleisztocénban megkezdődött kéregmozgások hatására az egységes tábla ÉÉNY-DDK irányban feltagolódott és kismértékben megemelkedett. A jégkorszakok glaciális időszakaiban ezek a száraz felszínek optimális feltételeket biztosítottak a löszképződés megindulásához. A lösz képződése a felső pleisztocénban volt a legintenzívebb, amit a legfelső – 25-30 métert is meghaladó vastagságú - löszrétegsor is bizonyít.

A pleisztocén végén a fokozatos emelkedéssel párhuzamosan megkezdődött a lösz lepusztulása, karsztosodása. A tektonikusan előre jelzett völgyekben megjelentek a vízfolyások és kialakították a felszín mai tagoltságát.

2. 1. 5. Talajtan

A pleisztocénban lerakódott folyóvízi homok és lösz keverékén a növénytakaró kialakulásával párhuzamosan a talajfejlődés is gyorsan megindult. Ma a területet csernozjom jellegű erdőtalajok és Ramann-féle barnaerdő talaj borítja.

A Duna melletti keskeny sávban meghatározó a réti, öntésréti talajok szerepe is.

2. 2. Biológiai jellemzők

2. 2. 1. Társulások

A terület növényföldrajzilag az Alföld flóraidék Mezőföld flórajárásába tartozik. A természetes növényzet töredékei és a talajtakaró alapján a mai város területén az eredeti vegetáció valószínűleg a homoki és lösztölgyesek keveréke lehetett, melyeket jelentős kiterjedésű sztyeppfoltok tagoltak. A tölgyesek (*Convallario-Quercetum roboris* et *Aceri tatarico-Quercetum*) csak kis foltokat alkothattak, uralkodóak a sztyepprétek voltak. A homok és a lösz flórája nagymértékben keveredhetett.

A Duna árterén, zátonyszigetein a természetes vegetációt a puha- és keményfa ligeterdők jelentették. Az alacsony ártér mélyfekvésű részein található puhafa ligeterdők (*Leucojo aestivo-Salicetum*) termőhelye kisebb árhullám esetén is gyakran víz alá kerül, ezért talaja általában kellően nedves. Az alföldi ártéri szukcessziósor klimax társulását a tölgy-kőris-szil

(*Fraxino pannonicae-Ulmetum*) keményfa ligeterdő képezi. Állományai az ártér legmagasabb pontjain figyelhetők meg.

Ezek a természetes társulások az urbanizáció, a terület használat következtében gyakorlatilag teljesen eltűntek a területről. Néhány hírmondójuk – mint a hajóállomás melletti idős kocsányos tölgyek – jelen védetté nyilvánítással kerülnek oltalom alá. A gyurgyalag telep térségében elhelyezkedő sztyepptársulás jellegű gyeppragmentumok csak az eredeti vegetáció degradált, másodlagosan megjelent maradványainak tekinthetők.

2. 2. 2. Vegetációs szerkezet

2.2.2.1. Talajfelszín vagy mohaszint:

A védett területen belül nyílt talajfelszín jellemzi az egyedileg védelem alá kerülő természeti emlék faegyedek környezetének jelentős részét. Az útszéli zöldsávba telepített fák körül az emberi igénybevétel miatt nagy területekre a talajfelszín közvetlen jelenléte a jellemző. Ennek, a védett értékek jellegéből fakadóan – idős, szoliter fák – az oltalom szempontjából nincs jelentős kedvezőtlen hatása.

2.2.2.2. Gyepszint:

A védett területen belül legnagyobb kiterjedésben a gyurgyalag telep környezetére jellemző vegetációs szerkezeti elem. A gyeppaszórtanban degradált, másodlagos jellegű, de még ebben az állapotában is több löszpuszta elemet tartalmaz. Ezek az elemek az alaptársulás zavarását tűrő fajakból tevődnek össze. A terület egy részét évente néhány alkalommal parkfenntartási céllal kaszálják.

Kisebbségi kiterjedésű gyeppaszórtanok találhatók a Baracsi úti Arborétum területén is. A terület elhelyezkedéséből adódó hűvösebb mikroklímában az arborétumba telepített fák, facsoportok között másodlagos, részben telepített, a rendszeres parkfenntartás következtében kétszikűekben szegény, monodomináns gyepszórtanok helyezkednek el.

a) Jellemző fajok:

1. *Agropyron repens* – tarackbúza
2. *Centaurea pannonica* – magyar imola
3. *Coronilla varia* – tarka koronafürt
4. *Dactylis glomerata* – csomós ebír
5. *Euphorbia pannonica* – magyar kutyatej
6. *Festuca pratensis* – réti csenkesz
7. *Festuca pseudovina* – sziki csenkesz
8. *Festuca rupicola* – pusztai csenkesz
9. *Hypericum elegans* – karcsú orbáncfű
10. *Inula britannica* – réti peremizs
11. *Potentilla arenaria* – homoki pimpó
12. *Salvia pratensis* – mezei zsálya
13. *Thymus marsallianus* – magas kakukkfű

2.2.2.3. Cserjeszint:

Másodlagos, kis területre korlátozódó szerveződési szint. Elsősorban a vízlevezető árkok szegélyébe telepített állományai a jellemzők. Megtalálható az erdőrészekben is.

a) Jellemző fajok:

1. *Berberis vulgaris* – sóskaborbolya
2. *Cornus sanguinea* – veresgyűrű som
3. *Crataegus monogyna* – egybibés galagonya
4. *Elaeagnus angustifolia* – keskenylevelű ezüstfa
5. *Prunus spinosa* – kökény
6. *Sambucus nigra* – fekete bodza

2.2.2.4. Lombkoronaszint:

A természetvédelmi oltalom alatt álló területeken meghatározó szerepe van a fás vegetációnak. Az egyedi értékű megjelenő fák mellett az arborétum és a gyurgyalag telep területét is erdőállomány borítja. Röviden jellemzésre kerülnek az egyes védett faegyedek.

A Baracsi úti Arborétum létesítésének célja a kedvező mikroklímájú élőhelyen olyan élőfa gyűjtemény kialakítása ahol bemutathatóvá válhatnak a hazánkban erdészeti és parképítészeti céllal telepített fenyő és lombhullató fafélék törzsalakjai és nemesített változatai. Ennek értelmében a mai területen több mint 60 fafajt és változatot lehet megismerni. A legutóbbi évek (2023-2024. évek) rendkívül és forró és száraz nyári időjárása és az éghajlatváltozás a növénygyűjteményben jelentős változást eredményezett. A tűlevelű fák legnagyobb része a gondos kezelés ellenére kiszáradt, kipusztult, melyeket más, az éghajlatváltozást jobban eltűrő fajokra kellett lecserélni.

a) A Baracsi úti Arborétum TT dendrológiai fajlistája

1. *Picea omorika*
2. *Picea pungens* 'Glaucá'
3. *Larix decidua*
4. *Abies nordmanniana*
5. *Abies pinsapo*
6. *Abies concolor*
7. *Abies concolor* 'Violacca'
8. *Abies koreana* 'Silberfeder'
9. *Pinus silvestris* 'Sé'
10. *Cedrus atlantica* 'Glaucá'
11. *Cedrus deodora*
12. *Chamaecyparis lawsoniana*
13. *Chamaecyparis lawsoniana* 'Stardust'
14. *Chamaecyparis lawsoniana* 'Lővér'
15. *Chamaecyparis lawsoniana* 'Pendula'
16. *Thuja occidentalis* 'Malonyana'
17. *Juniperus chinensis*

18. *Juniperus chinensis* 'Keteleeri'
19. *Taxus baccata*
20. *Taxus media* 'Hicksii'
21. *Metasequoia glyptostroboides*
22. *Cryptomeria japonica*
23. *Ginkgo biloba*
24. *Salix alba* 'Tristis'
25. *Populus alba*
26. *Populus nigra* 'Italica'
27. *Betula pendula*
28. *Carpinus betulus*
29. *Fagus sylvatica*
30. *Quercus robur*
31. *Quercus robur* 'Pyramidalis'
32. *Sorbus domestica*
33. *Acer platanoides*
34. *Quercus* sp. 'Garden Brilliant'
35. *Quercus bimundorum* 'Crimson Spire'
36. *Quercus pubescens*
37. *Quercus suber*
38. *Quercus ilex*
39. *Quercus turneri* 'Pseudoturneri'
40. *Acer platanoides* 'Drummondii'
41. *Acer griseum*
42. *Acer platanoides* 'Crimson Sentry'
43. *Fagus sylvatica* 'Daywick'
44. *Carpinus betulus* 'Pendula'
45. *Carpinus betulus* 'Orange Retz'
46. *Quercus cerris*
47. *Parrotia persica*
48. *Abies pinsapo* 'Glaucá'
49. *Fagus sylvatica* 'Purpurea Pendula'
50. *Hydrangea quercifolia*
51. *Prunus laurocerasus* 'Otto Luyken'
52. *Prunus laurocerasus* 'Piri'
53. *Hydrangea quercifolia*
54. *Callicarpa bodinieri*
55. *Chionanthus virginicus*
56. *Thuja plicata*
57. *Corylus avellana*
58. *Platanus hybrida*
59. *Chamaecyparis lawsoniana* 'Elwoodii'
60. *Physocarpus opulifolius* 'Diabolo'
61. *Euonymus alatus*
62. *Buddleia davidi*
63. *Symphoricarpos albus*
64. *Ilex aquifolium*
65. *Viburnum rhytidophyllum*
66. *Cornus controversa*
67. *Hedera helix*
68. *Sambucus nigra*

b) A helyi jelentőségű természeti emlékek fajlistája és jellemzői

A 2004. december 17-i védetté nyilvánítási állapothoz képest helyi jelentőségű természeti emlékek közül az utóbbi években összesen 5 db faegyed (1 db Kocsányos tölgy (*Quercus robur*), 1 db Mezei juhar (*Acer campestre*), 1 db Pirosvirágú galagonya (*Crataegus*

laevigata 'Pauls Scarlet'), 2 db Amúri parásfa (*Phellodendron amurense*)) kiszáradt, kipusztult és ki kellett vágni őket. Az alábbi fajlista ezeket a faegyedeket már nem tartalmazza.

1. Közönséges platán (*Platanus acerifolia*) – Széchenyi István utca (Dunaújváros 123/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, törzs körmérete 261 cm. Egészséges, szép térállású egyed. Jelzése: TE1.
2. Ezüst hárs (*Tilia tomentosa*) – Széchenyi István utca (Dunaújváros 123/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, törzs körmérete 223 cm. Egészséges dekoratív egyed. Jelzése: TE2.
3. Fehér nyár (*Populus alba*) – Széchenyi István utca (Dunaújváros 123/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, 2 példány, törzs körméretük 257 és 347 cm. Hatalmas termetű, az adott zöldfelületet meghatározó egyedek. Jelzésük: TE3.
4. Nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*) – Széchenyi István utca (Dunaújváros 123/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, 2 példány, törzs körméretük 252 és 240 cm. Dunaújvárosban ritka, egészséges, terebélyes koronájú egyedek. Jelzésük: TE4.
5. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Kőműves utca udvar (Dunaújváros 132/1 hrsz): Ültetve 1955-ben, 1 példány, törzs körmérete 223 cm. Városban szoliter faként ritkán ültetett faj, szép habitusú, jó egészségi állapotú egyed. Jelzése: TE5.
6. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Petőfi Sándor liget (Dunaújváros 157 hrsz): Ültetve 1955-ben, 3 példány, törzs körméretük 179, 244, 281 cm. A tér karakterét meghatározó csoportot alkotnak. Jelzésük: TE6.
7. Magas kőris (*Fraxinus excelsior*) – Vasvári Pál Általános Iskola udvara (Dunaújváros 162 hrsz): 1 példány, középkorú, jó egészségi állapotú egyed, törzs körmérete 344 cm. Jelzése: TE7.
8. Schwedler vérjuhar (*Acer platanooides* 'Schwedleri') – Május 1. u. (Dunaújváros 163/1 hrsz): Ültetve 1960-ban, 6 példány, törzs körméretük 149-227 cm. Alakjuk, ritkaságuk és az utcaképet meghatározó jellegük miatt értékes, egészséges egyedek. Jelzésük: TE8.
9. Mezei juhar (*Acer campestre*) – Május 1. utca (Dunaújváros 163/1 hrsz): Ültetve 1960-ban, 1 példány, törzs körméretük 173 cm. Szép alakú szoliter faegyed. Jelzése: TE9.
10. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Bartók Béla tér (Dunaújváros 165 hrsz): Ültetve 1945-ben, 2 példány, törzs körméretük 261 és 278 cm. Kiemelt helyen lévő, erőteljes növekedésű, egészséges példányok. Jelzésük: TE10.
11. Páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz): Ültetve 1965-ben, 1 példány, törzs körméret 114 cm. A városban ritka exota fa egészséges egyede. Jelzése: TE11.

12. Platánfasor (*Platanus acerifolia*) – Vasmű út (Dunaújváros 179/8 hrsz): Ültetve 1960-ban, 39 példány, törzs körméretük 85-252 cm. Egységes fejlettségi állapotú, viszonylag egészséges, az út képét meghatározó fasor. Jelzésük: TE12.
13. Kaukázusi szárnyasdió (*Pterocarya fraxinifolia*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz): Ültetve 1965-ben, 1 példány, törzs körmérete 166 cm. Ritkán ültetett, igen szép alakú példány, kiszáradásától tartani lehet. Jelzése: TE13.
14. Krími hárs (*Tilia euchlora*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz): Ültetve 1970-ben, 1 példány, törzs körmérete 112 cm. Szép alakú, egészséges, viszonylag ritkán ültetett fa faj. Jelzése: TE14.
15. Magnólialevelű magyal (*Ilex aquifolium* 'Magnolifolia') – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz): Ültetve 1975-ben, 1 példány, egészséges, magassága 5 m. Dendrológiai érdekesség, a városban néhány kisebb példánya ismert. Jelzése: TE15.
16. Mezei szil (*Ulmus minor*) – Gagarin tér 1/A. udvara (Dunaújváros 200/4 hrsz): Ültetve 1955-ben, 2 példány, törzs körméretük 178 és 204 cm. A szilfavész átélt, viszonylag egészséges sarjakkal terjeszkedő egyedek. Jelzésük: TE16.
17. Vadkörte (*Pyrus pyraeaster*) – Gagarin tér, Aranyalma Óvoda mellett (Dunaújváros 202/1 hrsz): 40 év körüli, 1 példány, a természetes erdősztyepp vegetációra utaló előregedő, de még viszonylag egészséges állapotban lévő egyed. Jelzése: TE17.
18. Szelestei ezüsthárs (*Tilia tomentosa* 'Szeleste') – Eszperantó út (Dunaújváros 313 hrsz) Ültetve 1960-ban, 1 példány, törzs körmérete 220 cm. Szabályos, tömött koronájú, egészséges példány. Jelzése: TE18.
19. Kislevelű hárs (*Tilia cordata*) – Eszperantó út (Dunaújváros 313 hrsz) Ültetve 1980-ban, 1 példány, törzs körmérete 160 cm. Feltűnően karcsú, kúpformájú fa, különleges alakjával messziről kitűnik. Jelzése: TE19.
20. Fehér eperfa (*Morus alba*) – Kistemető u. (Dunaújváros 1491 hrsz): Ültetve 1955-ben, 1 példány, törzs körmérete 261 cm. Szabadon álló, dekoratív megjelenésű, egészséges egyed. Jelzése: TE20.
21. Mocsárciprus (*Taxodium distichum*) – Duna-parti kemping mögötti terület (Dunaújváros 3350/1 hrsz): Ültetve 1985-ben, 5 egészséges példány, törzs körméretük 78-102 cm. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 3. §-ában foglaltak szerint a faegyedek élőhelyéül szolgáló terület a HUD 120034 nyilvántartási számon a Duna és ártere elnevezésű kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területnek jelölt területen helyezkednek el. Jelzésük: TE21.

22. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Hajóállomás (Dunaújváros 3355 hrsz): 3 db körülbelül 100 éves egyed, törzs körméretük 314, 360 és 388 cm. Közülük 2 db egészséges (a 314, és 388 cm törzs körméretű), 1 db sérült, részben korhadtt törzsű (a 360 cm törzs körméretű). A területre valamikor jellemző keményfás ártéri ligeterdő társulásból megmaradt, még jó egészségi állapotú egyedek. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 3. §-ában foglaltak szerint a faegyedek élőhelyéül szolgáló terület a HUD 120034 nyilvántartási számon a Duna és ártere elnevezésű kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területnek jelölt területen helyezkednek el. Jelzésük: TE22.

2. 2. 3. Flóra

A védett területen természetvédelmi oltalom alatt álló növények csak szórványosan, kis egyedszámban fordulnak elő. Elsősorban a gyurgyalag telep környezetének sztyepp fragmentumaihoz köthetően lehet velük találkozni.

Az ártéri ligeterdőkre a térségben is jellemző védett növényfajok mint a ligeti csillagvirág (*Scilla vindobonensis*) és a nyári tűzike (*Leucorum aestivum*) már eltűntek a védett faegyedek körüli Duna-parti sávból.

2. 2. 3. 1. Védett növényfajok

1. *Astragalus asper* – érdes csüdfű
2. *Centaurea sadleriana* - Sadler-imola
3. *Iris pumila* – apró nőszirm

2. 2. 3. 2. Gyomfajok

A védelem alá került terület egyes részeire jellemző a gyomfajok jelenléte. Közülük a természetvédelmi szempontból meghatározó invazív fajok jelenléte nem jelentős. Előfordulásuk zömmel – az előzőekben jelzett emberi bolygatásoknak jobban kitett – lakótelepi részekre és közlekedési utak mentére jellemző. A zöldfelületek rendszeres karbantartása nem engedi ezeknek a fajoknak a felszaporodást, így hosszabb távon sem jelentkezhetnek kedvezőtlen változások.

Kisebbségi problémát jelent a gyurgyalag telep térségében megjelenő keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), mely hajlamos a kevésbé kezelt gyepek felett bezáródni és ezzel kiszorítani a természetes vegetáció elemeit.

2. 2. 4. Fauna

A természetvédelmi oltalom alá kerülő terület egyik kiemelt természetvédelmi értékét az itt előforduló fauna tagjai képezik, így a kezelési terv szempontjából meghatározó fontossággal bírnak.

2. 2. 4. 1. Gerinctelenek

A kezelési terv elkészítésének időpontjáig a területen nem készült a gerinctelen állatokról átfogó állapotfelmérés.

A néhány szűrőpróbaszerű vizsgálat alapján az eddig ismerté vált védett gerinctelen fajok az alábbiak:

1. aranyos bábrabló	(<i>Calosoma sycophanta</i>)
2. bőrfutrinka	(<i>Carabus coriaceus</i>)
3. éti csiga	(<i>Helix pomatia</i>)
4. fecskefarkú lepke	(<i>Papilio machaon</i>)
5. imádkozó sáska	(<i>Mantis religiosa</i>)
6. kardoslepke	(<i>Iphiclides podalirius</i>)
7. kék futrinka	(<i>Carabus violeceus</i>)
8. kis színjátszólepke	(<i>Apatura ilia</i>)
9. nappali pávaszem	(<i>Inachis io</i>)

2. 2. 4. 2. Halak

A védett területen nem találhatók vizes élőhelyek. A halak számára megfelelő élőhelynek az arborétumon keresztül húzódó patak medre sem tekinthető. Ebből adódóan nem kell foglalkozni a későbbiek során sem a védett területhez kapcsolódó halállománnyal.

2. 2. 4. 3. Kételtűek

A nagy kiterjedésű vizes élőhely típusok hiánya miatt a terület a kételtűek számára szüksége szaporodó és táplálkozó helyekkel gyéren van ellátva. Hosszabb-rövidebb ideig meglévő vizes élőhelyek közül a már említett árok számít kedvező élőhelynek számukra. A fentiek miatt a szórványosan megjelenő egyedek a védett területet inkább csak táplálkozási céllal keresik fel. A jellemző fajok jegyzéke a természetvédelmi kezelési és fenntartási terv 6. 5. mellékletében található.

2. 2. 4. 4. Hüllők

A terület megfelelő életfeltételeket biztosít több gyíkfajnak. Ezek pontos állománya a tematikus kutatások hiánya miatt nem ismert, de mivel a számukra kedvező száraz gyeptípusok aránya viszonylag csekély, az állományok nem tekinthetők jelentősnek. A jellemző fajok jegyzéke a természetvédelmi kezelési és fenntartási terv 6. 5. mellékletében található.

2. 2. 4. 5. Madarak

A természetvédelmi oltalom alá került terület egyik legjelentősebb természetvédelmi területei és emlékei az itt fészkelő, táplálkozó gyurgyalag (*Merops apiaster*) madárállomány adja. Az 1996-ban a város területén folytatott ornitológiai kutatások eredményeként az előforduló fajok állományairól viszonylag pontos kép áll rendelkezésre.

Elsősorban a két nagyobb kiterjedésű egység – a gyurgyalag telep és az arborétum – nyújt számos madárfaj számára szaporodási, táplálkozási lehetőséget. A gyurgyalag telepen

évente váltakozó nagyságban 20-25 pár fokozottan védett madár részére biztosított a nyugodt szaporodási lehetőség. A jellemző fajok jegyzéke a természetvédelmi kezelési és fenntartási terv 6. 5. mellékletében található.

2. 2. 4. 6. Emlősök

A terület emlős állományáról elmondható, hogy mind fajokban, mind állományokban a városi jellegnek köszönhetően viszonylag szegényes. Jelenleg nincs megfelelő mélységű felmérés az egyes fajok állománynagyságáról. A kisemlősök egy részéről – bagolyköpet vizsgálatokból – áll rendelkezésre szórványos jellegű adatsor.

A vadászható emlős fajok közül szórványosan egy-egy őz jelenik meg a Duna-parti területeken. A nagyvad állománynak nincs befolyása a védett terület élővilágára. A jellemző fajok jegyzéke a természetvédelmi kezelési és fenntartási terv 6. 5. mellékletében található.

2. 3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők

2. 3. 1. Mezőgazdaság

A védett területen belül a mezőgazdálkodás szerepet nem játszik. A meglévő gyepterületek használata sem tekinthető mezőgazdasági tevékenységnek, hiszen az parkfenntartási céllal történik, a lekaszált fű minimális részéből készítenek lakossági céllal szénát.

2. 3. 2. Erdőgazdálkodás

A védett területen belül az erdőgazdálkodási tevékenység alárendelt szerepet játszik. Üzemtervezett erdő csak az arborétum területén 2,5 hektár kiterjedésben található. Az üzemtervezési eljárás során a területek elsődleges rendeltetéseként a parkerdő rendeltetés került rögzítésre. A védett terület ingatlan-nyilvántartási adatai alapján legnagyobb kiterjedésű erdőterülete (Dunaújváros 372/18) nem üzemtervezett terület, ennek ellenére az itt folyó tevékenységek során természetvédelmi szemléletű erdőgazdálkodást kell folytatni.

Az erdőállomány szerkezete, faji összetétele egyértelműen bizonyítja az erdők mesterséges jellegét. Található közöttük elegyes fenyőtelepítés, keményfa ligeterdő jellegű erdőrészlet. Szinte az összes erdőrészlet elérte, vagy az üzemtervezési ciklus végére eléri a jelenleg meghatározott vágásérési korát. Elsősorban az arborétum területén ezért szükségessé válik a vágásérettség felülvizsgálata. Elsősorban a fenyves állományokban figyelhető meg az állományok részleges pusztulása. Az elszáradó, pusztuló egyedek helyén szíles-kőrises újulat jelenik meg.

A Baracsi úti Arborétum területén az élőfa gyűjtemény részére lehatárolt területen kívül található erdőállományokban 60 %-os elegyarányban szerepel az akác (*Robinia pseudo-acacia*). Ez a természetvédelmi szempontból kevésbé értékes fafaj cseréjével lehetőség nyílhat a mai fagyűjtemény területének bővítésére, elsősorban a hazai őshonos fa- és cserjefajok bemutatóhelyének kialakítására.

A természetvédelmi terület erdőrészleteit a természetvédelmi kezelési és fenntartási terv 6. 4. melléklete tartalmazza.

2. 3. 3. Vadgazdálkodás

A védett terület a Dunaújvárosi Kohász vadásztársasághoz tartozik. A vadgazdálkodási üzemterveket 1999-ben hagyták jóvá. Mivel a védett értékek belterületen belül helyezkednek el

ahol vadgazdálkodási tevékenység csak rendkívül korlátozottan folytatható, a vadgazdálkodásnak a védett értékekre nincs semmilyen befolyásoló hatása.

2. 3. 4. Halászat, horgászat, vízgazdálkodás

A védett területen halászati, horgászati hasznosítás a terület jellegéből fakadóan nem folyik.

Vízgazdálkodási beavatkozások során az Alsó-foki-patak arborétumot érintő szakaszánál kell a természetvédelmi érdekeket figyelembe venni. A fenntartási munkák során a védett területre a vízfolyásból kitermelt hordalékot elhelyezni nem lehet, az esetleg szükségesé váló beavatkozásokat a kézi munkák preferálásával kell elvégezni.

2. 3. 5. Üdülés és idegenforgalom

A terület nagy része, jellegéből adódóan – lakóövezet, közutak – üdülési és idegenforgalmi szempontból nem minősül kiemelt célállomáshoz. A védett területen kijelölt turista útvonal nincs. Idegenforgalmi célú hasznosításra alkalmas a Baracsi úti Arborétum területe. Az itt található, ma elsősorban fenyőfélékből álló bemutatóhely mind dendrológiai, mind ornitológia ismeretek megszerzését célzó idegenforgalmi fejlesztésre alkalmas. Ennek feltétele a növényegyedeket bemutató korábban kihelyezett információs táblák felújítása, pótlása, melyekről a látogató a fajról szükséges információkat megszerezheti. A „szelíd” idegenforgalom céljait, a terület bemutatását szolgálhatja a természetvédelmi terület bemutató ismertető füzet kiadása.

2. 3. 6. Települési viszonyok

A természetvédelmi terület Dunaújváros város belterületén belül helyezkedik el. Az egyedi értékű védett fák döntő része a település tömbházas lakóövezetében kialakított belső parkokban, utak melletti zöldsávokban helyezkedik el. Éppen ez adja azt az értéket, amely a védelem alá helyezést indokolta.

2. 3. 7. Ipar, bányászat

A területen ipari, sem bányászati tevékenység nem folyik. A védett területre közvetett, kedvezőtlen hatása mutatható ki a távolabb elhelyezkedő ipari üzemeknek. Ilyen problémát okoz az ipari üzemektől időszakosan érkező légszennyezés. Ennek a kedvezőtlen terhelésnek a csökkentését a település egészére megfogalmazódó környezetvédelmi intézkedési tervben meghatározott feltételek szolgálják.

2. 3. 8. Oktatás, bemutatás

Jelenleg a terület szervezett formában oktatási, nevelési és bemutatási célokat is szolgál. Bemutatóhely, tanösvény és tanóra megtartására alkalmas tetővel, asztalokkal, padokkal ellátott hely létesült a területen. Ezeket feltétlenül szükséges fenntartani és tovább fejleszteni. Az egyedi fák esetében a fafajt, a védett egyedeket bemutató információs táblák készültek és kihelyezésre kerültek. Ezeket ahol hiányoznak vagy megrongálódtak, pótolni szükséges.

A gyurgyalag fészkelő telepnél a terület határában a fokozottan védett értéket bemutató és egyben figyelmeztető táblák kerültek elhelyezésre, melyek állapotát folyamatosan figyelemmel kell kísérni, és ahol ez szükséges javítani, pótolni kell.

A szervezett oktatás, bemutatás céljára a legalkalmasabb terület a Baracsi úti Arborétum, ahol megfelelő környezet áll már rendelkezésre számos fafaj bemutatására, tanórák, óvodai

foglalkozások megtartására, és a patak jobb parti területein lehetőség van a dendrológiai gyűjtemény fejlesztésére is.

2. 3. 9. Kutatás

A területhez kapcsolódóan a védetté nyilvánítás előtt folyt néhány kutatás. Legjelentősebb ezek közül a már fentebb említett ornitológiai vizsgálat. Ugyanakkor ki kell jelenteni, hogy számos területen hiányosságok tapasztalhatók a területre vonatkozó ismeretekben.

Hiányosak az ismeretek a terület gerinctelen, hüllő állományának viszonyairól.

Indokolt lehet folyamatosan figyelemmel kísérni a természetvédelmi célú kezelések hatására a gyeptermetáció esetleges változásait, a spontán szukcessziós folyamatokat.

Amennyiben nem kerülnek felújításra az említett erdőrészek jó kutatási lehetőséget jelenthet a természetes átalakulásuk vizsgálata.

2. 3. 10. Egyéb használat

A területet a vonalas létesítmények közül földalatti vezetékek, a környező település részeket összekötő 20 kW-os távvezeték érintik. Felújításuk, karbantartásuk során a védett értékekre figyelemmel kell eljárni.

2. 3. 11. Kultúrtörténeti értékek

A szorosan vett területen belül nem található jelentős kultúrtörténeti érték. Dunaújváros belterületén belül számos, jelentős régészeti lelőhely ismert. Közülük feltétlenül említést érdemel a védett objektumoktól délre, a Duna-parton elhelyezkedő, országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt álló Koszider földvár területe. A település területén a későbbi korokból (római, stb.) is gazdag leletanyag ismert.

2. 3. 12. Táj értékek

A védett terület összességében tájképi szempontból kevésbé értékes. A gyurgyalag fészkelő telepnek is helyt adó löszfal viszonylagos érintetlenségével a Duna felől nézve értékelhető kedvező tájképi elemnek. A többi védett elem urbanus környezetében a természetes táji elemek nem lelhetők fel.

2. 4. Adatbázisok

2. 4. 1. Számítógépes adatbázisok

a) Adatbázis (Excel) a védett terület ingatlan-nyilvántartási és erdő üzemtervi adatairól.

2. 4. 2. A területre vonatkozó térképanyag

a) A település területéről rendelkezésre áll a M 1:2880 méretarányú ingatlannyilvánítási térkép.

b) Erdészeti üzemtervi térképek rendelkezésre állnak, melyek az üzemtervezés során kerültek aktualizálásra.

2. 4. 3. A területre vonatkozó fotóanyagok

Színes és fekete-fehér légi fotók rendelkezésre állnak a területről, melyeket újabbakkal szükséges néhány évente bővíteni. A védett értékekről, területekről nagyon sok fénykép áll rendelkezésre, melyekből adatbázist célszerű kialakítani. Ezeket néhány évente célszerű felülvizsgálni és megújítani, így is rögzítve a bekövetkező változásokat.

2. 4. 4. A területre vonatkozó kiadványok

A Baracsi úti Arborétumról 2008. évben készült egy részletes kiadvány „Kinek a környezete? - a Baracsi úti Tanösvény” címmel, mely megtekinthető Dunaújváros Megyei Jogú Város hivatalos honlapján a környezetvédelmi rovatban az alábbi közvetlen link segítségével:

https://dunaujvaros.hu/system/files_force/dokumentumok/kozugy/kornyezet/baracsi_uti_arbor_etum_fuzet_a5.pdf?download=1

A „Dunaújváros védett természeti területei és emlékei” című, még 2005. évben megjelent, de jelenleg is aktuális leporelló kiadvány megtekinthető Dunaújváros Megyei Jogú Város hivatalos honlapján a környezetvédelmi rovatban az alábbi közvetlen link segítségével:

https://dunaujvaros.hu/system/files_force/dokumentumok/kozugy/kornyezet/dunaujvaros_vedett_termeszeti_teruletei_es_emlekei.pdf?download=1

3. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA

3. 1. A TERÜLET ÉRTÉKELÉSE

3. 1. 1. Méret

A védett terület kiterjedése, mérete alapvetően megfelelőnek tekinthető. A védetté nyilvánításkor meghatározott célt, a védelemre kijelölt egyedi fák élőhelyei, az arborétumban és a gyurgyalag fészkelő telepen található élővilág megvédését, a terület nagysága és kiterjedése betölti. A továbbiakban potenciális bővítési lehetőségként a terület tovább fejlesztése több irányban is indokolt lehet.

A későbbiekben indokolt lehet megvizsgálni a Duna mentén kisebb-nagyobb területen még megtalálható ártéri ligeterdő fragmentumok természetvédelmi oltalom alá helyezést.

3. 1. 2. Diverzitás

A védelem alá kerülő objektumok jellegéből fakadóan – egyedi, zömmel telepített fák – a diverzitás értékelése nehézségbe ütközik. Vegetációs szinten csak a gyurgyalag fészkelő telep területét lehet minősíteni. A terület az emberi beavatkozások hatására zavart, fajszegény, degradált képet mutat, ugyanakkor ebben az állapotában is betölti a védetté nyilvánításkor tőle elvárt szerepet.

A gerinctelen fajok diverzitás viszonyai részletesen nem ismertek. A néhány rendelkezésre álló adat alapján kirajzolódó kép azt mutatja, hogy különösen az idős fákhhoz kötődő bogárfajok diverzitása figyelemre méltó.

A védett terület zoológiai területei és emlékei közül kiemelkedő madarak diverzitása magas. Az eddig legalább egy alkalommal megfigyelt madárfajok száma megfelel az élőhelytől elvárható szintnek, sőt a belterületen megtelepedő jelentős gyurgyalag populáció külön értéket képvisel.

3. 1. 3. Természetesség

Csekély mértékben természetes. Ugyanakkor ez nem tekinthető kedvezőtlen helyzetnek, hiszen a védetté nyilvánítás célja alapvetően az urbánus környezetben megőrződött egyedi, jellemzően mesterségesen telepített értékek megóvása volt.

3. 1. 4. Ritkaság

Néhány fafaj közterületi telepítése kifejezetten ritkának tekinthető. A hajóállomás mellett megtalálható 3 db körülbelül száz éves kocsányos tölgy, közülük 2 db jó állapotú (a 314, és 388 cm törzs körméretű), 1 db sérült, részben korhadt törzsű (a 360 cm törzs körméretű) ma kifejezetten ritkának tekinthető, nem csak a város lakóterületén, hanem a közeli erdőgazdálkodással érintett erdőterületeket is figyelembe véve.

3. 1. 5. Sérülékenységi

A védett objektumok összességükben nem tekinthető sérülékenynek. Az egyedi fákat közvetlenül az esetleg fellépő vandalizmus veszélye fenyegetheti. A gyurgyalag telep esetében a fészkelési időszakban végzett fokozott ellenőrzéssel biztosítható a fióka neveléshez szükséges nyugalom.

Közvetlen meghatározó korlátként jelentkező mezőgazdasági veszélyeztetés nem éri. Ipari jellegű veszélyeztetés a védett értékektől délre elhelyezkedő iparterületről érkező, illetve a közúti közlekedésből adódó légszennyezéshez köthetők.

3. 1. 6. Jellemzőség

Kevéssé jellemző, elsősorban mesterségesen ültetett, esztétikai értékkel bíró fák állnak oltalom alatt. A valamikori természetes vegetációra, az élőhelyhez kötődő állatpopulációkra a védett kocsányos tölgyek, szilek és a löszpartban előszeretettel fészkelő gyurgyalagok utalnak.

3. 1. 7. A terület nagyobb ökológiai egységben elfoglalt helyzete

A védett terület környékére - mint a Mezőföldre általában - az intenzív mezőgazdasági hasznosítás a jellemző. Ez döntően szántóföldi művelést jelent. Csak a Duna-parti sávját képező

lőszfal meredek oldalain, illetve a kisebb zátonyszigeteken maradt meg a természeteshez közelítő vegetáció.

3. 1. 8. Feljegyzett történet

A terület botanikai és zoológiai vizsgálata, kutatása tovább fejlesztendő. Az így szerzett adatok publikálása minimális. A Baracsi úti Arborétumról azonban egyetemi szakdolgozat készült 2008. évben, melynek kivonatából kiadványt is megjelentetett az önkormányzat. Szórványos ornitológia kutatások folytak a területen az 1930-as évektől. Meghatározó szerepe volt a terület felmérésében Radeczky Jenőnek és a hozzá kapcsolódó kutatóknak, majd a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szakembereinek.

3. 1. 9. Potenciális természeti értékeket képviselő természetvédelmi területek és természeti emlékek

A védett területek, természeti emlékek megfelelő természetvédelmi kezeléssel stabilizálhatók, a meglévő védett, fokozottan védett növény- és állatállomány, a védelem alá került egyedi fák élőhelyei, a területre jellemző vegetáció fragmentumai megőrizhetők. A degradációt okozó gyomfajok állománya jól lehatárolható területekre korlátozódik, további térhódításuk megakadályozható.

Lehetőséget kell biztosítani a további szakmai bemutatáshoz, oktatásba illesztéshez, valamint a további (sok esetben alap) kutatások elvégzéséhez, melyek – elsősorban a gerinctelen fajok között – számos új értékkel gazdagíthatják a védett területet.

3. 1. 10. Különleges jelentőség

A védett értékek különleges jelentőségét elsősorban az urbánus, erősen zavart környezetben megmaradt, jól fejlődő, ma is megfelelő egészségi állapotban lévő fák jelentik. Különlegesnek tekinthető a száraz klímájú Mezőföldön – a helyi kedvező mikroklímának köszönhetően – kialakított fagyűjtemény a Baracsi úti Arborétum területén.

A védett terület szélesebb környezetével együtt, részét képezi a Duna mellett húzódó ökológia folyosónak.

3. 2. A TERÜLET LEGFONTOSABB TERMÉSZETI ÉRTÉKEINEK MEGHATÁROZÁSA

A védetté nyilvánítás célja, hogy megőrzésre kerüljenek a település területén található, egyedi értéket képviselő idős, illetve jelentős esztétikai értéket képviselő fák, valamint a Duna mellett húzódó löszpart falában kialakult, fokozottan védett gyurgyalag fészkelőtelepe és a Baracsi úti Arborétum területe.

Nyújtson lehetőséget a tudományos célú ismeretterjesztésnek, kutatásnak. Szolgáljon továbbra is bemutatóhelyként a szervezett és az önálló természetismeret szerzésnek, a tudatos környezeti nevelésnek.

A védetté nyilvánítással megőrizhetővé váltak a valamikori természetes társulások néhány hírneműje, mint a hajóállomás melletti idős kocsányos tölgyek. A gyurgyalag telep térségében elhelyezkedő sztyepp-társulás jellegű gyeper fragmentumok csak az eredeti vegetáció degradált, másodlagosan megjelent maradványainak tekinthetők, de még így is megtalálható bennük több védett növényfaj.

A védetté nyilvánítás egyik fő indoka a területen szaporodó fokozottan védett gyurgyalag fészkelőtelepének hosszú távú oltalom alá helyezése volt.

A Baracsi úti Arborétum területe mai állapotában is – későbbi fejlesztésekkel még inkább – alkalmas az iskolai neveléshez, ismeretszerzéshez kapcsolódó in situ bemutatásra, ami egy

város belterületén belül fontos értéknek tekinthető. A Baracsi úti Arborétum Természetvédelmi Területet a Dunaújvárosi Értéktár Bizottság (TÉB) a 2/2020. (II. 26.) határozatával felvette Dunaújváros Települési Értéktárába.

A szorosan vett területen nem található jelentős kultúrtörténeti érték, későbbi előkerülése (régészeti kutatások eredményeként) sem várható.

3. 3. Ideális kezelési célkitűzések

A területet érő külső és belső hatások, az itt található életközösségek ismeretében az alábbi kezelési célkitűzések megvalósítása szükséges és kívánatos:

- a) Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a védett értékek állapot változását, fejlődést.
- b) El kell végezni a terület gerinctelen állatvilágának felmérését, különös tekintettel a bogarakra, a lepkékre és az egyenesszárnyúakra.
- c) El kell készíteni a terület eddig még nem vizsgált gerinces csoportjainak felmérését.
- d) Továbbra is biztosítani kell az érdeklődők számára a szervezett formában, szakvezetéssel történő látogathatóságot.

3. 4. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

3. 4. 1. A területen belüli természetes folyamatok

A természetvédelmi kezelés szempontjából a legmeghatározóbb az egyedileg védelem alá került faegyedek egészségi állapotának figyelemmel kísérése. A betegségekkel, károsítókkal szemben a hatásuk mértékében, akár vegyszeres úton is védekezni szükséges.

Kisebbségi jelentőségű gyurgyalag telep térségében a keskenylevelű ezüstfa megjelenése. A cserjék irtását a természetvédelmi kezelés során kis ráfordítással el lehet végezni.

3. 4. 2. A területen kívüli természetes folyamatok

A területen kívül jelentkező természetes folyamatok közül a védett értékeket a csapadék hiánya, a hosszan tartó száraz időjárási viszonyok reálisan veszélyeztetik. Szükség esetén ezért a faegyedek öntözését is meg kell oldani.

Intenzív aszály elsősorban a gyurgyalag telep térségében a tűzveszélyt is okozhat. A terület rendszeres kezelése, felügyelete jelentősen mérsékelheti az ilyen irányú kedvezőtlen hatásokat.

3. 4. 3. A területen belül érvényesülő emberi tényezők

A védett területen belül művelési ág megváltoztatására, egyéb gazdálkodással kapcsolatos jelentős beavatkozásra nincs szükség. A jelenlegi területhasználatokat döntően továbbra is fenn lehet tartani.

Az esetleg jelentkező vandalizmussal, felelőtlen emberi viselkedéssel szemben rendszeres felügyelettel védekezni lehet.

A területek közül a Baracsi úti Arborétum jelenleg már látogatásra alkalmas, feltárása a védetté nyilvánítást követően megtörtént. Egyes részein (arborétum) indokolt lehet bemutató helyek, tanösvények továbbfejlesztése.

A kezelési feladatok jobb ellátása érdekében további kutatásokra van szükség, hogy az eddig nem vizsgált fajcsoportokról megfelelő ismeret álljon rendelkezésre.

3. 4. 4. A területre kívülről ható emberi tényezők

A természetvédelmi kezelésre ható legjelentősebb külső kedvezőtlen emberi hatásnak a város légszennyezés viszonyai tekinthetők, bár ez 2023-2024. évekre jelentősen mérséklődött. Ennek a hatásnak a csökkentése csak a település egészére kiterjedő levegő-tisztaságvédelmi beavatkozások folytatásával valósítható meg.

3. 4. 5. A természetvédelmi kezelés korlátai

A védett területen az zöldterületek fenntartásával kapcsolatos üzemeltetési feladatokat Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából a Dunaújvárosi Gazdasági Ellátó Szervezet végzi. A természetvédelmi kezelési feladatok egységes szemléletű végrehajtása érdekében szükséges, hogy a szakmai irányítás és ellenőrzés egyetlen helyről történjen, függetlenül attól, hogy a konkrét tevékenységet melyik szervezet végzi el.

Több állatcsoport esetében nem ismertek az előfordulási, tömegességi adatok. Ezek nélkül nem lehet meghatározni az esetleg szükségessé váló természetvédelmi kezelési feladatokat. Az ismeretterjesztést a bemutatást szolgáló további kiadványok megjelentetése, így a terület területei és emlékeinek szélesebb körben történő megismertetése kedvez

3. 4. 6. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre

- a) Az elcserjésedett gyepek rekonstrukciója részben a ma is meglévő technikai eszközökkel megoldható, az indokolt fejlesztés nem tekinthető rendkívüli nagyságú beruházásnak.
- b) A terület őrzése jelenleg csak részben megoldott. Az őrzést ellátó területkezelő feladata több más védett terület felügyelete is. Szükséges lehet új területkezelő felvételére a tájegységen belül. A védett területek őrzésének átcsoportosításával lehetőség nyílna a védett területek megfelelő őrzésére.
- c) Amíg nem áll rendelkezésre megfelelő ismeret a mai napig nem vizsgált állatfajokról nem lehet meghatározni az érdekükben esetleg szükségessé váló természetvédelmi gyakorlati kezelési feladatokat.

3. 4. 7. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- a) A természetvédelmi kezelési módok a kezelési-és fenntartási tervben foglaltakkal összhangban történhetnek.
- b) A természetvédelmi hatóság engedélye nélkül tilos a helyi jelentőségű természetvédelmi területeken és természeti emlékeknél a kezelési tervtől eltérő munkát, tevékenységet végezni.
- c) A természetvédelmi hatóság engedélye nélkül a helyi jelentőségű természetvédelmi területeken tilos a természetvédelmi céloktól eltérő rendezvények megtartása.
- d) A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken tilos az élővilág bármilyen zavarása, begyűjtése.

4. GYAKORLATI CÉLKITŰZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

4. 1. Gyakorlati célkitűzések

A védetté nyilvánítás célja, hogy megőrzésre kerüljenek a település területén található, egyedi értéket képviselő idős, illetve jelentős esztétikai értéket képviselő fák, valamint a Duna mellett húzódó löszpart falában kialakult, fokozottan védett gyurgyalag fészkelőtelep és a Baracsi úti Arborétum területe.

Nyújtson lehetőséget a tudományos célú ismeretterjesztésnek, kutatásnak. Szolgáljon bemutatóhelyként a szervezett és az önálló természetismeret szerzésnek, a tudatos környezeti nevelésnek.

Az itt folytatandó gyakorlati tevékenységet, a szükséges feladatokat ezeknek az elvárásoknak a figyelembevételével kell meghatározni.

4. 2. Természetvédelmi stratégia

A	B
I. Stratégiai célok	II. Természetvédelmi feladat
1. Zóna beosztás	Zónabeosztás nem készült a területre és a későbbiekben sem indokolt készítése.
2. Élőhelyek kezelése, fenntartása	- A természetvédelmi érdekeknek alárendelt erdő- és gyepgazdálkodás megkövetelése. - Élőhely fenntartó erdő- és gyepkezelések.
3. Fajok védelme	- A parkfenntartó kaszálások idejének szabályozása a gyurgyalag telep térségében a védett növények és állatok szaporodási időszakára figyelemmel. (V.-VII. hó között a telep 15 m-es körzetében) - A fokozottan védett gyurgyalag fészkeinek környezetében mindenféle tevékenység tiltása a szaporodási időszakon belül. - Az arborétum területén és a gyurgyalag telep környezetében odútelep létesítése. - A ma is folyó téli madáretetés rendszeressé tétele, az etető helyek számának bővítése.
4. Agresszív fajok szabályozása	- A gyepekben megtelepedő tájidegen spontán betelepülő faegyedek kiemelése környezetükből.
5. Látogatás	- A védett területen belül javasolt turistaútvonalakat lehet kijelölni. - A védett területet, az ott található értékeket bemutató kiadvány megjelentetése szükséges.
6. Oktatás és bemutatás	- A bemutatására, szakmai oktatásban való ismertetésre jelenleg csak alkalmanként jelentkező igények kibővítése, beépítése az iskolai oktatási rendszerbe is. - A szakvezetés lehetőségét biztosítani kell a speciális ismeret, és a fokozottan védett értékek megőrzése érdekében.
7. Kutatás, vizsgálatok	- El kell készíteni a területen található védett növényfajok elterjedési és tömegességi vizsgálatait. - Fel kell mérni a terület természetvédelmi szempontból lényeges gerinctelen és eddig nem vizsgált gerinces faunáját. - Folytatni kell az ornitológia kutatásokat.
8. Földhasználat	- A jelenlegi földhasználatok lényeges módosítása nem szükséges.
9. Táj- és kultúrtörténeti értékek	- A védett területen belül kiemelkedő kultúrtörténeti érték nincs. - További nyomvonalas létesítmény elhelyezése a területen nem engedhető meg.
10. Infrastruktúra	- A rendszeres ellenőrzés személyi és technikai feltételeinek biztosítása. - A védett terület határpontjain elhelyezett hatósági táblák folyamatos karbantartása, a megrongálódott vagy eltűnt táblák pótlása.

4. 3. Kezelési feladatok

A	B	C	D
Feladat	Felelős	Ill. Fontosság	Költsége
1. Adatgyűjtés			
a) Folyamatos rögzítése a védett növényfajok állományadatainak, állapotváltozásának.	Természetvédelmi kezelő, szükség esetén külső szakértők bevonásával	folyamatos	védett növényfajok állományadatainak rögzítése 50 000 Ft
b) Az előforduló védett gerinctelen fajok felmérése, állomány vizsgálat	Természetvédelmi kezelő, szükség esetén külső szakértők bevonásával	3-4 éven belül	gerinctelen fajok felmérése 50 000 Ft
c) Az előforduló védett gerinces fajok felmérése, állomány vizsgálat	Természetvédelmi kezelő, szükség esetén külső szakértők bevonásával	3-4 éven belül	gerinctelen fajok felmérése 50 000 Ft
2. Kezelés			
a) Rendszeres területellenőrzés	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	Külön költséget nem igényel.
b) A hatósági táblák elhelyezése, folyamatos pótlása	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	A szükségessé váló pótlás költségei, körülbelül 6 000 Ft/tábla
c) A gyepekben megjelenő nem őshonos fafajok eltávolítása	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	100 000 Ft/év
d) Az egyedi értéként védett fák, facsoportok egészségi állapotának figyelemmel kísérése, esetleg szükségessé váló beavatkozások elvégzése.	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	100 000 Ft/év

e) A Baracsi úti Arborétum területén az ismeretterjesztést szolgáló információs táblák fenntartása/ javítása /pótlása.	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	100 000 Ft/év
f) A Baracsi úti Arborétum területén a bemutatáshoz kapcsolódó fenntartási munkák elvégzése (kaszálás, utak karbantartása, esetleg szükségessé váló növényvédelmi munkák elvégzése)	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	2 000 000 Ft/év
g) A Baracsi úti Arborétum fejlesztése, bővítése	Természetvédelmi kezelő	6-10 éven belül folyamatosan	Költsége előre nem meghatározható
h) Az agresszív fajok állományának folyamatos figyelemmel kísérése, amennyiben szükséges a visszaszorításukhoz szükséges intézkedések megtétele.	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	200 000 Ft/év
i) A fokozottan védett madárfajok fészkelési idejében a fészkek környezetében fokozott ellenőrzés a nyugalom biztosítására.	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	50 000 Ft/év
j) A területen odútelep elhelyezése, madáretetőhely karbantartása, fejlesztése	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	80 000 Ft/év
k) A védett természeti területeket és természeti emlékeket bemutató	Természetvédelmi kezelő	1-2 éven belül	példányszámtól függően 300 000 Ft

kiadványok megjelentetése			
3. Adminisztráció			
a) A területen folyó, azt érintő tevékenységekhez kapcsolódó államigazgatási feladatok ellátása	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	50 000 Ft/év
b) A kutatási eredmények, vizsgálatok következtetéseinek dokumentálása	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	50 000 Ft/év
c) A területről rendelkezésre álló térképek, más szervek által karbantartott adatbázisok beszerzése, a változások nyomon követése	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	50 000 Ft/év
d) A területről rendelkezésre álló fotó-, esetleg videó, audió anyagok frissítése, bővítése	Természetvédelmi kezelő	folyamatos	60 000 Ft/év
e) A kitűzött feladatok ellenőrzése	Önkormányzat jegyzője	folyamatos	50 000 Ft/év

5. Munkaterv

5. 1. Középtávú munkaterv

A középtávú munkaterv 2025. január 1. – 2035. december 31. közötti időszakra vonatkozik. Az előző fejezetben ismertetett célok és stratégiák elérése, ill. kivitelezésükre kidolgozott kezelési feladatok időbeni beosztását tartalmazza.

I. Évente rendszeresen elvégzendő kezelési feladatok

1. Védett növény- és állatfajok állományadatainak rögzítése (folyamatos, de kiemelten március – október).
2. Rendszeres őrszolgálat a területrészekben (folyamatos).
3. Hatósági és tájékoztató táblák kihelyezése, folyamatos pótlása., javítása
4. Az egyedi fák állapotváltozásának nyomon kísérése (folyamatos).
5. A gyurgyalgafészkelő telep területén a berepülést akadályozó cserjék eltávolítása (március-május).
6. Odútelep, műfészek ellenőrzés (május – július).
7. Téli madáretetés (december – március).
8. Erdészeti üzemtervekben foglaltak végrehajtásának ellenőrzése.
9. A területtel kapcsolatos egyéb hatósági, szakhatósági munkák végzése (folyamatos).
10. A területről rendelkezésre álló fotó-, esetleg video/audio anyagok frissítése, bővítése.

II. Egyedi kezelési feladatok

1. Bemutató tanösvény továbbfejlesztése az arborétum területén.
2. Odútelep kialakítása, a meglévők fejlesztése további műfészkek kihelyezése (2025 – 2035.)
3. Erdészeti üzemtervek felülvizsgálata (szükség szerint).
4. Település Szabályozási Tervének felülvizsgálata (szükség szerint).

III. Feltételelesen végrehajtható feladatok

1. A szükséges további faunisztikai, botanikai és dendrológiai kutatások elvégzése (2025 – 2035. a pénzügyi lehetőségek szerint).
2. A természetvédelmi területeket és emlékeket bemutató új kiadványok megjelentetése (2025 – 2035, a pénzügyi lehetőségek szerint).
3. A Baracsi úti Arborétum növényállományának fejlesztést megalapozó terv elkészítése (2025 – 2035.)
4. A fejlesztés, kiegészítés kivitelezése részben az arborétum mai, részben a területet átszelő pataktól keletre eső területén. (2025–2035. a pénzügyi lehetőségek szerint).

5. 2. Éves munkaterv

Az előző fejezetben foglaltak, illetve az aktuális lehetőségek alapján el kell készíteni az adott évre vonatkozó tervet, időbeni és költségtervezéssel. Ezt mindig a megelőző év(ek)ben esetlegesen felmerülő újabb (középtávú tervben nem szereplő) problémák figyelembe vételével kell kidolgozni.

5. 3. A terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

A terv végrehajtását az önkormányzat jegyzője folyamatosan figyelemmel kíséri az éves feladatok végrehajtásáról készült jelentés és személyes ellenőrzések alapján.

Szükség szerint, de legalább ötévente jelentést kell készíteni minden kezelési feladat teljesítéséről, valamint eredményességéről. Össze kell foglalni a területen elvégzett munkákat. Ez a terv tíz éves időszakra szól, akkor válik szükségessé felülvizsgálata.

Azonban a terv célkitűzéseiben, stratégiáiban bekövetkezett lényegi változások, vagy a természetes körülményekben jelentkező, nem várt események korábbi felülvizsgálatát lehetővé teszik.

6. Mellékletek

6. 1. Melléklet: Felhasznált irodalom

1. Boros, Á. (1937): Fejér-vármegye növénytakarója.
2. Csapody, I. (1982.): Védett növényeink. Gondolat Kiadó, Bp.
3. Fejér megye művészeti emlékei (1998): szerk.: Entz G. és Sisa J. pp. 264.
4. Fitz, J., Petres, É. (1956.): Fejér megye rövid története. István kir. Múz. Közl. 3.
5. Gerzson, L., Tóth, I. (1995.): Dunaújváros kijelölt zöldfelületeinek díszfái, díszcserjéi.
Dendrológiai felmérés.
6. „Nimfea” Természetvédelmi Egyesület (2000): Kisemlős faunisztikai adatok a Duna-Ipoly
Nemzeti Park Igazgatóság működési területéről bagoly-táplálkozástani vizsgálatok
alapján, kutatási jelentés pp: 69.
7. Radetzky, J. (1964): Természet- és madárvédelem Fejér megyében. Fejér megyei Szemle
1. pp. 19.
8. Radetzky, J. (1984): Madarakról, tájakról Fejér megyében. MAE-VIB, Székesfehérvár pp.
197.
9. Simon T. (1992.): A magyarországi edényes flóra határozója harasztok-virágos növények,
Tankönyvkiadó Budapest
11. Varga, Cs. szerk. (1996.): Madártani kutatások Dunaújváros területén. Ornis
Természetvédelmi Tanácsadó és Szolgáltató Kft. pp. 23.

6. 2. Melléklet: Térképek

1. térképmelléklet:

Dunaújtóáros természetvédelmi területeinek és természeti emlékeinek elhelyezkedése

6. 3. Melléklet: A természetvédelmi oltalommal érintett területek ingatlan-nyilvántartási adatai

A	B	C	D	E	F	G	H	I
HELYSÉG	HRSZ	AL	AR	TERÜLET	ÉRTÉKE	M	KIVETT	TULAJDONOS/KEZELŐ
Dunaújváros	123	1		0,6801	0,00	9	közpark	Önkormányzat
Dunaújváros	132	1		1,4024	0,00	9	közpark	Önkormányzat
Dunaújváros	157	1		1,6458	0,00	9	közpark	Önkormányzat
Dunaújváros	162			1,5487	0,00	9	ált. iskola	Önkormányzat
Dunaújváros	163	1		0,7137	0,00	9	közpark	Önkormányzat
Dunaújváros	165			0,6193	0,00	9	közterület	Önkormányzat
Dunaújváros	179			9,9290	0,00	9	közterület	Önkormányzat
Dunaújváros	196	1		0,3715	0,00	9	beépítetlen terület	Önkormányzat
Dunaújváros	200	4		0,2318	0,00	9	óvoda	FM Munkaügyi Központ
Dunaújváros	202	1		0,8057	0,00	9	közterület	Önkormányzat
Dunaújváros	372	18		8,3397	46,70	8		Önkormányzat
Dunaújváros	663	2		0,4770	0,00	9	beépítetlen terület	Önkormányzat
Dunaújváros	663	16		0,0818	0,00	9	telephely	Önkormányzat
Dunaújváros	663	19		0,5001	2,80	8		Önkormányzat
Dunaújváros	666			0,1349	0,00	9	beépítetlen terület	Önkormányzat
Dunaújváros	667			0,3795	0,00	9	patak	Önkormányzat
Dunaújváros	1491			0,3718	0,00	9	beépítetlen terület	Önkormányzat
Dunaújváros	3350	1 A		1,1715	6,56	8		Önkormányzat
Dunaújváros	3350	1 C		1,0920	6,12	8		Önkormányzat
Dunaújváros	3355			0,5939	0,00	9	hajóállomás	Önkormányzat

6. 4. Melléklet: A természetvédelmi oltalommal érintett területek erdőrészelei

A	B			C		D	
Községhatár	Erdő			Ebből ténylegesen védettséggel érintett		Rendeltetés	
	tag	részlet	terület (ha)	hrsz	terület (ha)	elsődleges	másodlagos
<u>Baracsi úti Arborétum TT esetében*:</u>							
Dunaújváros	6	A	2,5	663/19	0,5001	parkerdő	-
B A TT összesen:				663/19	0,5001	parkerdő	
<u>Gyurgyalag Fészkelőtelep TT esetében**:</u>							
Dunaújváros	18	A	1,8	372/18	1,8	vízgazdálkodási célokat szolgáló ter.	-
	18	B	1,8		1,8		-
GY F TT összesen:				372/18	3,6	vízgazdálkodási cél.	-
TT-k összesen:					4,1001		
<u>Dunaújváros Egyedi Fáí TE esetében:</u>							
Dunaújváros	15	EY	6,8	3350	5 db mocsárciprus		-
D EF TE összesen					0,0		

* a 6/A erdőrészlet a hatályos Erdőgazdálkodási Üzemterv szerint üzemtervezetlen terület

** a 2004. június 24-i állapot szerint a Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatának Erdőgazdálkodási Üzemterve alapján

6. 5. Melléklet: Adatok a terület gerinces faunájából

I. A területen eddig feltárt kétélűfajok jegyzéke:

1. barna ásóbéka	(Pelobates fuscus)
2. barna varangy	(Bufo bufo)
3. leveli béka	(Hyla arborea)
4. zöld varangy	(Bufo viridis)

II. A területen eddig feltárt hüllőfajok jegyzéke:

1. fűrgye gyík	(Lacerta agilis)
2. zöld gyík	(Lacerta viridis)
3. vízisikló	(Natrix natrix)
4. kockás sikló	(Natrix tessellata)

III. A területen eddig feltárt kiemelt jelentőségű madárfajok jegyzéke:

a. Fészkelő fajok:

1. balkáni fakopács	(Dendocopos syriacus)
2. barátcinege	(Parus palustris)
3. barátposzáta	(Sylvia atricapilla)
4. barázdabillegető	(Motacilla alba)
5. berki tücsökmadár	(Locustella fluviatilis)
6. búbos pacsirta	(Galerida cristata)
7. cigány csaláncsúcs	(Saxicola torquata)
8. citromsármány	(Embrezia citrinella)
9. csicsörke	(Serinus serinus)
10. csilp-csalp füzike	(Phylloscopos collybita)
11. csuszka	(Sitta europea)
12. egerészölyv	(Buteo buteo)
13. énekes rigó	(Turdus philomelos)
14. erdei fülesbagoly	(Asio otus)
15. erdei pinty	(Fringilla coelebs)
16. erdei pityer	(Anthus trivialis)
17. fekete rigó	(Turdus merula)
18. fitisz füzike	(Phylloscopus trochilus)
19. fülemüle	(Luscinia megarhynchos)
20. füstifecske	(Hirundo rustica)
21. gyöngybagoly	(Tyto alba)
22. gyurgyalag	(Merops apiaster)
23. hantmadár	(Oenanthe oenanthe)

24. házi rozsdafarkú	(<i>Phoenicurus ochruros</i>)
25. kakukk	(<i>Cuculus canorus</i>)
26. karvaly poszáta	(<i>Sylvia nisoria</i>)
27. kenderike	(<i>Carduelis cannabina</i>)
28. kerti poszáta	(<i>Sylvia borin</i>)
29. kék cinke	(<i>Parus coeruleus</i>)
30. kis fakopáncs	(<i>Dendrocopos minor</i>)
31. kis poszáta	(<i>Sylvia curruca</i>)
32. meggyvágó	(<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)
33. mezei pacsirta	(<i>Alauda arvensis</i>)
34. mezei poszáta	(<i>Sylvia communis</i>)
35. nagy fakopáncs	(<i>Dendrocopos major</i>)
36. nyaktekerecs	(<i>Jynx torquilla</i>)
37. őszapó	(<i>Aegithalos caudatus</i>)
38. rozsdás csaláncsúcs	(<i>Saxicola rubetra</i>)
39. sárgarigó	(<i>Oriolus oriolus</i>)
40. sordély	(<i>Emberiza calandra</i>)
41. széncinege	(<i>Parus major</i>)
42. szürke légykapó	(<i>Muscicapa striata</i>)
43. tengelic	(<i>Carduelis carduelis</i>)
44. töviszúró gébics	(<i>Lanius collurio</i>)
45. vadgerle	(<i>Streptopelia turtur</i>)
46. vörösbegy	(<i>Erithacus rubecula</i>)
47. vörös vércse	(<i>Falco tinunculus</i>)
48. zöldike	(<i>Chloris chloris</i>)
49. zöld küllő	(<i>Picus viridis</i>)

b. Táplálkozásakor, vonuláskor előforduló fajok:

1.csíz	(<i>Carduelis spinus</i>)
2.csonttollú	(<i>Bombicilla garrulus</i>)
3.csóka	(<i>Corvus monedula</i>)
4.danka sirály	(<i>Larus ridibundus</i>)
5.erdei pacsirta	(<i>Lullula arborea</i>)
6.erdei szürkebegy	(<i>Prunella modularis</i>)
7.enyő pinta	(<i>Fringilla montifringilla</i>)
8.fenyőrigó	(<i>Turdus pilaris</i>)
9.hegyi fakúsz	(<i>Certhia familiaris</i>)
10.héja	(<i>Accipiter gentilis</i>)
11.karvaly	(<i>Accipiter nisus</i>)
12.kerti rozsdafarkú	(<i>Phoenicurus phoenichurus</i>)
13.kék galamb	(<i>Columba oenas</i>)
14.nagy őrgébics	(<i>Lanius excubitor</i>)
15.ökörzem	(<i>Troglodytes troglodytes</i>)
16.örvös légykapó	(<i>Ficedula albicollis</i>)
17.parti fecske	(<i>Riparia riparia</i>)

- 18.sárgafejű királyka (Regulus regulus)
- 19.sarlós fecske (Apus apus)
- 20.sisegő fűzike (Phylloscopus sibilatrix)
- 21.süvöltő (Pyrrhula pyrrhula)
- 22.tüzesfejű királyka (Regulus ignicapillus)

IV. A területen eddig feltárt emlősfajok jegyzéke:

- 1. borz (Meles meles)
- 2. korai denevér (Nyctalus noctua)
- 3. közönséges denevér (Myotis myotis)
- 4. közönséges sün (Erinaceus europeus)
- 5. menyét (Mustella nivalis)
- 6. mezei cickány (Crocidua leucodon)
- 7. mezei nyúl (Lepus europaeus)
- 8. mogyorós pele (Muscardinus avellanarius)
- 9. mókus (Sciurus vulgaris)
- 10. nagy pele (Glis glis)
- 11. nyest (Martes erminea)
- 12. őz (Capreolus capreolus)
- 13. róka (Vulpes vulpes)
- 14. vakond (Talpa europaea)